

Asia: VN/24219/2024

Lausuntopyyntö ehdotuksesta työ- ja elinkeinoministeriön asetukseksi Turvallisuus- ja kemikaaliviraston maksullisista suoritteista 2025-2026

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Kemianteollisuus ry kiittää mahdollisuudesta lausua Tukesin maksuasetuksesta.

Pidämme kahden vuoden maksuasetuksen voimassa oloa hyvänä lähtökohtana nykyisen kolmen vuoden sijaan. Näkymää 2027 kustannuksiin ja velvoitteiden tasoon ei vielä ole ja tulevalla kaudella tulee aktiivisesti hakea keinoja kustannusten hillitsemiseen sekä Tukesin että yritysten osalta.

Hyvänä esimerkkinä kustannussäästöistä ovat kemikaali-ilmoitusten tekemisen viime vuosina alentuneet maksut ja niiden jääminen nytkin yleiskorotuksen ulkopuolelle. Kemikaali-ilmoitusten osalta selittävänä tekijänä lienee pitkälle viety prosessin digitalisointi. On tarpeen käydä läpi myös muut maksuasetuksen kattamat toiminnot, miten digitalisoinnin avulla kevennetään yritysten ja Tukesin työmäärää.

Säädösten velvoitteiden toimeenpano ja tulkinta sekä kokonaan uusien säädösehdotusten käsittely on toinen tärkeä elementti työmäärän ja maksujen hallinnassa. Viime vuosina on julkaistu lukuisia uusia säädöksiä, joiden käytännön toimeenpano on vielä kesken. Monien säädösten viranomaistehtävät osuvat Tukesin tontille. Toimeenpanossa tulisi kaikin tavoin pyrkiä menettelyjen yksinkertaistamiseen viranomaisen ja yritysten resurssien säästämiseksi. Myös olemassa olevien säädösten tulkinnat ovat viime vuosina tiukentuneet ilman säädösmuutoksiakin, mikä on aiheuttanut merkittävää lisätyötä sekä viranomaisarvioinneissa että yritysten hakemuksissa. Koska säädös ei ole muuttunut, niin viranomaisen resurssimitoitusta ei myöskään ole muutettu. Tästä on seurannut korkeampien suoritmaksujen lisäksi arviointien ja viranomaishyväksyntöjen osin merkittävät viivästymiset, joiden johdosta yritykset eivät saa tuotteita markkinoille, vaikka ovat omalta osaltaan maksaneet hakemuksen edellyttämät laajat testit ja selvitykset. Työmäärä suhteessa resursseihin on uusien ja tiukentuvien velvoitteiden osalta muodostumassa

kestämättömäksi, mikäli paremman sääntelyn toimia ja hallinnollisen taakan vähentämistä ei oteta prioriteetiksi.

Yleiskorotuksesta 8,7%

Yleiskorotusta on perusteltu inflaation ja palkkatason nousuilla 2022-2024. Myös yrityksille kustannukset ovat vastaavasti nousseet sekä ulkopuolelta tilattavan työn osalta kuten myös yrityksen omien kustannusten osalta. Esimerkiksi hakemusten tekemisen kustannukset ovat vaatimustason nousun ja hintojen nousun takia kasvaneet merkittävästi. Useat muut virastot eivät nosta maksuja lainkaan tai erilaisten lupa-, päätös- ja palvelumaksujen hinnankorotukset ovat huomattavasti maltillisempia. Yleiskorotusta ja muita esitettyjä Tukes-maksujen korotuksia tulisi tarkastella kokonaisuutena yrityksille aiheutuvan kustannusten kohtuullisuuden kannalta.

Suoritekohtaiset maksut

Kemianteollisuudelle on tärkeää kemikaaliturvallisuuslain mukaisen luvituksen sujuvuus, ja kokemukset yhteistyöstä Tukesin kanssa ovat olleet positiiviset. Maksuasetuksessa näiden lupahakemusten (ml maakaasu) maksujen rakennetta on jonkin verran muutettu, mutta perusmaksu nousee kaikissa lupatyypeissä merkittävästi, turvallisuusselvityslaitosten luvassa lähes 10 000 euroa. Esitämme, että yritykselle tulevaan perusmaksuun ei tehdä merkittävää korotusta, sillä hyvin tehdyllä hakemuksella tulisi olla mahdollista päästä kokonaisuudessa pienemmällä maksulla, mikäli sen käsittely sujuu ennakoitua joutuisammin. Tuntiveloitus joka tapauksessa korvaa Tukesille perusmaksun yli menevän työn ja tekee myös yritykselle läpinäkyvämmäksi, mistä kustannus muodostuu. Vaikka vaikean taloustilanteen seurauksena on esitetty, että Tukes joutuu vähentämään mm. yritysten neuvontaa, toivomme siihen kuitenkin panostettavan sekä turvallisuuden että mm. hakemusten laadun takia, jotta menettelyt säilyvät sujuvina ja vältetään ylimääräistä tuntityötä.

Toiminnan laajuuden muuttamisen perusmaksu on myös uusi. 5 700 euroa on korkea maksu, kun laajuuden muutos saattaa tarkoittaa vain samankaltaisen kapasiteetin lisäämistä jo luvitettuun laitokseen. Pienempi perusmaksu ja tarvittaessa lisätunneista perittävä maksu mahdollistaisi, että yritys voi myös saada toiminnan laajuden muutoksen luvitettua edullisemmin.

Turvallisuusselvityksen päivittämiselle asetettu uusi perusmaksu ei kannusta päivityksiin; pienempien päivitysten tekeminen voisi olla ehdotettua 2400 euroa edullisempaa.

Biosiditehoaineiden ja myös valmisteiden hyväksymismaksujen taso on ollut jo vuosia erittäin korkea. Biosidivalmisteasetuksen tulkintojen tiukentuessa maksuasetuksessa on enimmäismaksua monin osin korotettu huomattavasti. Jopa 25 000 euron valmistehyväksyminen yksinkertaistetulla menettelyllä on Suomen markkinan koko huomioiden erittäin korkea maksimihinta, joka saattaa jo mahdollisena maksuna vähentää täällä saatavilla olevien uusien, turvallisempien valmisteiden hakemuksia. Sama koskee enimmäisjäämien arvioinnin maksimimaksua 20 000 euroa.

Annamme mielellämme tarkennuksia ylläkuvattuun tarvittaessa.

Irpola Eliisa
Kemianteollisuus ry